

Lavalutredningen diskriminerar i strid med Europakonventionen

EG-domstolens dom mellan det lettiska företaget Laval och Byggnads i Vaxholmskonflikten har på ett grundläggande sätt ändrat inte bara reglerna för fackliga rättigheter och den svenska arbetsmarknadens funktion utan också på ett uppseendeväckande sätt ingripit i grundläggande skydd för mänskliga rättigheter i övrigt. Regeringen tillsatte i anledning av domen Lavalutredningen för att anpassa den svenska lagstiftningen till denna lägre nivå av skydd för grundläggande mänskliga rättigheter. Utredningsresultatet uppfyller denna intention med råge. (Förslag till åtgärder med anledning av Laval domen SOU 2008:123)

Förslaget bygger på att utländska medborgare genom dåliga arbetsvillkor ska dumpa svenska arbetares löner. Förslaget är diskriminerande och helt oacceptabelt från fackets grund om internationell solidaritet.

Utredningen tillåter tex. företag från andra EES-länder att

- jobba i Sverige utan det enda skyddet för anställningsförmånerna i Sverige, kollektivavtal. Arbetsgivaren behöver enligt utredningen endast visa ”att de utstationerade arbetstagarna väsentligen har minst sådana villkor” som gäller i branschen. En sådan regel gör det i praktiken omöjligt att teckna kollektivavtal. Som om inte detta skulle räcka har utredningen begränsat förmånerna till ”väsentligen”. Vilken utländsk arbetsgivare kan inte på pappret visa att han utger ”väsentligen” samma förmåner. Han behöver ju inte ens visa upp ett utländskt kollektivavtal. Det räcker med att visa upp falska anställningsavtal som arbetsgivaren inte tänker följa i morgon, när hotet om fackets stridsåtgärd är borta.
- jobba i Sverige med avtalsshopping, d.v.s. att utländska arbetsgivare oberoende av branschpraxis använder den billigaste kollektivavtalade minimilönen som utför aktuellt yrkesarbete.. Den utländske arbetsgivaren behöver endast visa att han tillämpar ”sådana villkor som tillämpas i hela landet på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen” I klartext på t.ex. Byggnads arbetsplatser kan man i stället för att betala minimilön enligt Byggaavtalet, 124 kronor istället betala 91,50 enligt Teknikavtalet-Metall.
- jobba i Sverige med bara garanterade minimilöner, trots att ytterst få arbetstagare i Sverige har så låga löner.
- jobba i Sverige med bara en del av de i Sverige normalt kollektivavtalsgaranterade förmånerna. Den utländske arbetsgivaren behöver enligt förslaget bara utge minivillkor enligt utstationeringslagen. Den utländska arbetsgivaren ges alltså rätten att t.ex. inte betala pension och andra avtalsförsäkringar. Därigenom kan han konkurrera ut svenska arbetsgivare. Samtidigt som de utländska arbetstagarna blir andra klassen jobbare.

I stort accepteras utredningen av politiska partier och fack. De allmänt lama reaktionerna på Lavalutredningens förslag är förvånande. Det finns några enstaka undantag. Byggnads erfarenheter av lönedumpning genom billig utländsk arbetskraft gör dem misstänksamma i all synnerhet som dessa utländska företag i praktiken genom utredningen kommer att skyddas av lag mot svenska kollektivavtal. Man kan förstå deras bekymmer eftersom kollektivavtalet i Sverige är det enda och av lagstiftningen förutsatta sättet att upprätthålla en rimlig miniminivå för de flesta anställningsförmåner.

Men nu är inte EG-domstolens domar och Lavalutredningens översättning av dem till svensk rätt bara ett fackligt bekymmer. De nya rättsprinciper det för med sig förutsätter ett samhälle med laglig diskriminering av invandrare i den fria företagsamhetens namn:

Utredningsförslaget strider mot Europakonventionens diskrimineringsförbud

EU-arbetstagare som tillfälligt jobbar i Sverige och är anställda på ett utländskt EU-företag berövas enligt förslaget i jämförelse med anställda på svenska företag följande rättigheter när det gäller sitt uppehälle och sin försörjning:

- I Sverige är kollektivavtalet det enda lagliga sättet att långsiktigt skydda anställningsförmåner, vi har ingen minimilönelagstiftning. Trots det får EU-arbetstagaren inte strejka i Sverige för att få kollektivavtal med högre lön än lägsta möjliga minimilön i det eller de avtal som rättsligt går att tillämpa för arbetet.
- EU-arbetstagaren får inte heller strejka för kollektivavtal om andra förmåner än de specificerade miniminivåer som finns i den s.k. utstationeringslagen som vilar på ett EG-direktiv. Om EU-arbetstagarna saknar kollektivavtal och tycker att det är orättvist att de själva måste betala större delen av sina rese- och boendekostnader, eller att arbetstidsförläggningen på natten är obekvämt, så kan deras fackförening, oberoende av om de är med i sitt hemlands fack eller ett svenskt, dömas till höga skadestånd om de försöker ändra på det genom att i Sverige strejka för ett sådant kollektivavtal.
- Lavalutredningen utformar dessutom lagstiftningen så att det utländska företaget alltid kan ge minimilön efter det billigaste kollektivavtal som går att tillämpa för arbetet. Det medför dessutom fri avtalshopping för de utländska EU-företagen på hela den svenska arbetsmarknaden. Och det utländska företaget behöver inte ens shoppa på riktigt, dvs. teckna svenskt kollektivavtal, det räcker med att de påstår att de betalar minimilön motsvarande det billigaste avtalet, t.ex. genom att visa upp falska anställningsavtal, något som erfarenhetsmässigt förekommer i denna typ av verksamhet.

Samvetslösa arbetsgivare kommer självfallet att få uppdrag i Sverige, eftersom de kan ge lägre anbud då de till utländska EU-arbetare bara behöver betala minimiförmåner. Inget hindrar att de utländska EU-arbetarna själva tvingas betala ersättning för t.ex. boende, resor, traktamentskostnader, pensionsförsäkringar och arbetsskadeförsäkringar, saker som den svenske arbetsgivaren måste betala enligt kollektivavtalet. Vid stora anläggningsarbeten i Sverige, t.ex. tunnelbygget för ny järnväg i Malmö, kan vi redan med dagens lagstiftning se en sådan utveckling. Det går inte att blunda för att en sådan på lönedumping baserad invandring också kommer att späda på den främlingsfientlighet, vars fula tryne vi börjar se allt tydligare.

Europakonventionen skyddar mot kränkningar av vissa uppräknade mänskliga rättigheter. Den är lag i Sverige men kränkningar kan också prövas av Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna i Strasbourg. Enkelt kan man säga att det är den lägsta nivån för mänskliga rättigheter som är tillåten i en rättsstat. Att tillämpa olika villkor för rättigheter som skyddas av Europakonventionen, artikel 8 om rätt till privat- och familjeliv inklusive försörjning och artikel 11 om föreningsfrihet, pga. nationellt ursprung, är en otillåten diskriminering enligt artikel 14 och strider alltså mot Europakonventionens diskrimineringsförbud. Men det verkar inte bekymra Lavalutredningen, i dess nit att uppfylla varje nyck i orättfärdiga domar av EG-domstolen.

Sverige har alltid väldigt brått att lägga sig platt för EU:s överhöghet. I detta fall blir följden att Sverige ger upp demokratiska värden som föreningsfrihet, strejkrätt, likabehandling

oberoende av ursprung och andra grundläggande mänskliga rättigheter för att gynna kommersiella intressen, fri rörlighet för företag och tjänster. Det är en allvarlig utveckling. Sverige ska stå upp för och försvara våra demokratiska framsteg!